

İbrahim İLYASLI-60

Hörmətli qələm dostumuz İbrahim İlyası!

Sizi - tanınmış şair və tərcüməçini 60 illik yubileyiniz münasibətilə təbrik edirik!

Siz 10 mart 1963-cü ildə Qazax rayonunun Aslanbəyli kəndində dünyaya göz açmışınız. 1980-ci ildə kənd orta məktəbini əla qiymətlərlə bitirərək Azərbaycan Texniki Universitetinə daxil olmuşunuz. Universiteti bitirdikdən sonra Bakıda və Sumqayıtda müxtəlif istehsalat sahələrində çalışmışınız.

1988-ci ildə Sumqayıtın gənc ədəbi qüvvələrinin yaratdığı "Dəniz" Gənclər Ədəbi Birliyinə sədr seçilibsınız və o vaxtdan taleyinizi bu şəhərin ədəbi mühiti ilə bağlayıbınız. 1990-cı ildə Əli Kərim adına Sumqayıt Şəhər Poeziya Klubuna direktor təyin edilmisiniz və indiyədək həmin vəzifədə işləyirsiniz.

Siz 1998-ci ildə Azərbaycan Yazıçılar Birliyinə üzv qəbul edilmisiniz və "Hamı bir körpü-dən keçir" adlı ilk şeirlər kitabınız nəşr edilib. O vaxtdan birliyimizin istedadlı üzvlərindən biri kimi fəal ədəbi yaradıcılıqla məşğul olmaqla yanaşı, eyni zamanda Sumqayıtda ədəbi cəmiyyənin qayğılarına çiyin verərək, bu şəhərdə yeni ədəbi nəslin formalaşmasında və inkişafında dənizsiz xidmətlər göstərmişsiniz.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin ədəbiyyatımıza olan diqqət və qayğısı sayəsində yaradıcılığınız yüksək dəyərləndirilib və Azərbaycan Respublikasının istedadlı gənc yazarlarına fərdi təqaüdlərin verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 Dekabr 1999-cu il tarixli sərəncamı ilə (№277) Prezident təqaüdünə layiq görülmüşsünüz.

Bundan sonra ardıcıl olaraq "Mən bir söz bilərəm" (2004), "Yuxuma söykənmiş adam" (2011) və "Şair olmaq zülümüdü" (2019) adlı şeir kitablarınız nəşr edilib. 2013-cü ildə "Yuxuma söykənmiş adam" kitabınız güneyli soydaşlarımızın istəyi ilə Təbriz şəhərində yerləşən "Həşim Südmənd" Yayın Evi tərəfindən də nəşr edilərək cənublu oxucuların ixtiyarına verilib.

Şeirləriniz Türkiyə türkcəsinə uyğunlaşdırılaraq, rus, alman, qazax, qırğız, özbək, tatar dillərinə də tərcümə olunaraq həmin dillərdə yayınlanan antologiyalarda, aparıcı ədəbi dərgi və qəzetlərdə müntəzəm olaraq çap edilib. Kitablarınız haqqında tanınmış ədəbi tənqidçilərin və ədəbiyyatşünas alimlərin çoxsaylı ədəbi-tənqidi məqalələri respublikanın, eləcə də xarici ölkələrin ədəbi qəzet və jurnallarında dərc edilib. Siz müxtəlif xarici ölkələrdə keçirilmiş beynəlxalq elmi simpozium və poeziya festivallarında Azərbaycan ədəbiyyatını layiqincə təmsil etmişsiniz.

2013-cü ildə ümumtürk ədəbiyyatı qarşısında xidmətlərinizə görə Dünya Gənc Türk Yazarları Birliyinin "Üstün Hizmet Nişanı" ödülü, 2016-cı ildə türk ədəbiyyatına xidmətlərinizə görə "Mahmud Kaşqari medalı" ilə təltif edilibsınız. Türkiyə və Azərbaycan arasında ədəbi qələmlərin inkişafındakı xidmətlərinizə görə 2018-ci ildə Türk Ədəbiyyatı Vəqfinin Fəxri üzvü seçilmisiniz.

2019-cu ildə "Şair olmaq zülümüdü" adlı şeirlər kitabınız Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin "Qızıl kəlmə", "Vektor" Beynəlxalq Emlər Akademiyasının "Şahmar Əkbərzadə", Qırğıstan Milli Yazıçılar İttifaqının "Altun Qələm" mükafatlarına layiq görülmüş.

Siz 2000-ci illərin əvvəlindən, eyni zamanda peşəkar tərcüməçi olaraq da fəaliyyət göstərmisiniz. Dünya ədəbiyyatından etdiyiniz tərcümələrdən ibarət "Qırmızı almadan Qızıl almaya"(2020) adlı kitabınız oxucular və ədəbi ictimaiyyət tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb. Elxan Zəl Qaraxanlı ilə birlikdə böyük qazax şairi və mütəfəkkiri Abayın "Seçilmiş əsərləri"ni Azərbaycan dilinə tərcümə etmişsiniz. Zəmanəmizin ən görkəmli nasirələrindən olan Çingiz Aytmatovun "Hekayələr" kitabı da sizin tərcümənizdə işıq görüb. Tanınmış Avropa yazıçıları Antuan de Sent Ekzuperinin, Jorj Sandın povest və hekayələrini ustalıqla Azərbaycan dilinə tərcümə etmişsiniz.

Sizin ədəbi maarifçilik sahəsində gördüyünüz işlər də tədqiqatçıdır. Dünya ədəbiyyatı klassiklərinin irihəcmli əsərlərinin məktəblilər üçün işlənməsində və nəşrə hazırlanmasında yaxından iştirak edirsiniz. Herbert Uelsin "Görünməz adam", Artur Konan Doyle "İtmis dünya", Viktor Hüqonun "Paris Notrdam Kilsəsi", Astrid Lindgrenin "Uzuncorab Peppi", Mark Tvenin "Tom Soyerin macəraları", Vasili Yanın "Çingiz Xan" əsərləri sizin adaptorluğunuzla məktəb yaşlı oxucuların ixtiyarına verilib.

Əməyiniz dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. 2019-cu ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 20 noyabr tarixli sərəncamı ilə "Tərəqqi Medalı" ilə təltif edilibsınız.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin 2022-ci ildə keçirilmiş XIII qurultayı böyük etimad göstərərək sizi AYB Poeziya seksiyasının rəhbəri vəzifəsinə təsdiq edib.

Hörmətli İbrahim müəllim! Sizi bir daha 60 illik yubileyiniz münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edir, uzun ömür, möhkəm cansağlığı və yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyi

İbrahim İLYASLI

Mən kefi kök, damağı çağ,
Mən könlü yağır adamam.

Haqqın görkü - ODam, SUyam.
Haqqa varan bir yolcuşam.
MƏNəm, SƏNəm, Oyam-buyam,
Adamam, axır, adamam.
Kimdi mənə səs-ləyən

Tanrım, görə mən kiməm,
Nəçiyəm bu dünyada? -
Bir payı quru torpaq.
Üç payı su dünyada!

Adım peyğəmbər adı,
Özüm adı bir adam.
Bir də bu adlıkdən
Bezib çıxan fəryadam.

Qəşərinə durduğum,
Aynadakı mənəmimi?
Ruhum mənə dardımı,
Mən ruhuma binəmimi?

Əvvəl-axır deyilən
Bir ölçü-biçi varmı?
Varsa bəs ölçüsüzlük
Nədi, bilmək olarmı?

Bu cismi-can varlıqdı,
Yoxluq divanasıyon.
La İlahə İlləllah! -
Kimdi mənə səs-ləyən?!

Sənin qovuşmalı iki yerin var

Nə tez inadına daş dəydi belə,
Nə tez inadına dəyib qayıtdın?
Yenəmi ağılım ürəyini kəsdin?
Yenəmi baxtını söyüb qayıtdın?

Qoşulub getdimni durma dəsinə,
Bir kimsə yolundan saxlamadı ki?
Buludlar üz qoydu Yer kürəsinə,
Göy üzü yerindən laxlamadı ki?

Hər şeyə ad varsa, ad qoyan da var, -
Bəlkə dağlar dəra, dəyərlər dağdır?
Bəlkə bu ağlardı elə qaralar,
Bəlkə bu qaralar elə dümağdır?

Gülürsən, gülməli burda nə var ki? -
Ancaq ağılalı bir şey də yoxdur.
Görürəm, gözünü göynödir rəngi, -
Bir az bu söhbətin işığı çoxdur.

Hə, bir də azadlıq deyirdin axı,
Elə bir söz-söhbət gözür arada.
Sənin azadlığın içindən axır,
İçindən axacaq bundan sonra da.

Əlində olsaydı öz ixtiyarım:
Çoxdan ilim-ilim imalıydın ki.
Axı bu üroklə canım-ciyarım,
Sən hansı mənzilə yetməliydin ki?

Bu mizan-tərəzi düzəldər cəfin,
Yəni bu görklər də ağı yalandımı?

İndi

Çəkdim qəmini də, nəşəsini də,
Tükətdim, dünyada bekarım indi.
Nə qəlbim ağrıyır, nə könlüm gülür,
Heç nəyə nəvən uyusmur heç haram indi.

Röyada pir babam sözünü dedi,
Söz demədi. sözün özünü dedi.
"Yığıma göy üzündən gözünü"- dedi.
Yerə şah, göylərə nökrəm indi.

Dərviş olamadım, dərvişimsalam,
Ayıbıma koram, ağıma lalam.
Hörülüb hasarım, quruluş qalam, -
Adım İbrahimə şikaram indi.

Gal, könlünə bir söz deyim

Mənim yüküm ağırtdı, dost,
Mənnən yola varamazsan.
Mənim göyüm sağırdı, dost,
Sən altında duramazsan.

Mən gah yoxam, gah da varam,
Qarda odam, odda qaram.
Quluna aciz hünkaram,
Niyyə, nədən - soramazsan.

Nədi ayrındə düz - deyim,
Nədi birində yüz - deyim.
Gəl, könlünə bir söz deyim:
Bir də mənə aramazsan!

Ənolhaqq! - çıxıran bir məmləkətin,
Yenə səltənəti yağmalandı mı?!

Nə bir kömək dilə, nə təsəlli um,
Ondan adamlarda yığın-yığındı.
Sənin qovuşmalı iki Yerin var, -
O sənin Tanrın və Tənhalığındı.

Məni bu qələmdən qoru, ilahi

Küfr mənlik deyil... Əstəğfürullah! -
Sənə can atıram, sənə, ilahi!
Şeytan bardağ qurub kürəyimizdə,
Aman vermür gələk dinə, ilahi!

Burdan daşlayırsan, o yandan çıxır,
Ordan təpənişən, burda hazırdı.
Dünya gözələrimlə gördüm, masamda
Əyləşib yerimə şeir yazırdı.

İşə yüyürürsən - iş yerindədi,
Dükana girirsən - vitrindən baxır.
Meyxanadan qovub rədd ələyirsən,
Məscidin önündə qarşına çıxır.

Gah əziz dost kimi girir qollara,
Gah qarşı sənərdə top dalındadı.
Gah dilənçi misal çıxır yollara,
Gah milyoncu misal qul halındadı.

Bir əli göydədən saraylar tikir,
Bir əli ehmalca qazır altını.
Söyürəm, əlimdən özgə nə gəlir,
Hərçi-pəterinin yeddi qatını.

Elə qucaqlayıb yer kürəsinə,
Bir küncü-bucağı çıxmır yadından.
Şərqdə müharibə alovlandırrı,
Qərbədə dil-dil ötür "barış" adından.

Yerdə sahibdi küll-ixtiyarın,
Bildiyi məkrdi, duyduğu kindi.
Şahlar ən sevimli uyucaqları,
Rəiyyət ovunda plastilindi.

Yoxmu bu gedişin dönüşü, yoxmu,
Yoxmu bu gərdişin sonu, ilahi?!

Bu şeirdə şeytan barmağı varsa,
Məni bu qələmdən qoru, İlahi!

* * *
Mənim vecciz dünyanın bir kəsiylə işim yox,
Mən haqqa tapınmışam - mənim Allah varımdı.
Mən yazanlar şeir yox, Tanrının möcüzəsi -
Ağaca, daşa, suya, oda məktublarımıd!

* * *
Qələm, dəftər - dörd divar,
Sevinc, qəm, giley gūzar...
Şeir qoşmağa nə var?! -
Şair olmaq zülümüdü!

Tanışlıq

Kimə nə, kiməm, nəçiyəm? -
Hər gələ baxır, adamam.
Dünyanın ən bəd əməli
Adamdan çıxır - adamam.

Göyə tor atan deyiləm,
Yerdə qarşatan deyiləm.
Nə vurub-tutan deyiləm,
Nə elə fəğir adamam.

Sinəm - qalxan, dilim - süngü.
Qəddim - ağac, əllərim - gül.
Mən dumandan, çəndən yüngül,
Mən dağdan ağır adamam.

Doğranıram budaq-budaq,
Tökülürəm yarpaq-yarpaq.